

Про затвердження Інструкції з організації гасіння пожеж на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення

Відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», Закону України «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання», Закону України «Про природно-заповідний фонд України», з метою ефективного гасіння лісових пожеж, взаємодії підрозділів ДАЗВ та ДСНС України при організації гасіння лісових пожеж та пожеж на територіях зон відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення,

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити Інструкцію з організації гасіння пожеж на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення.
2. Державному агентству України з управління зоною відчуження (Петрук В.В.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Голову Державного агентства України з управління зоною відчуження (Петрук В.В.) та Голову Державної служби України з надзвичайних ситуацій (Чечоткін О.М.) відповідно до розподілу функціональних обов'язків.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

**Міністр екології
та природних ресурсів України**

О.М.Семерак

Міністр внутрішніх справ України

А.Б.Аваков

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України,
Міністерства внутрішніх справ
України

№ _____

Інструкція з організації гасіння пожеж на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення

1. Загальні положення

1.1 Ця інструкція визначає порядок організації гасіння лісових пожеж та пожеж в інших природних екосистемах (далі – пожежі) на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення (далі – зона відчуження), питання взаємодії Державного агентства України з управління зоною відчуження (далі – ДАЗВ) та Державною службою України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС), а також державних підприємств, що входять до сфери управління ДАЗВ.

1.2 Організаційне забезпечення та координація заходів, спрямована на охорону лісів зони відчуження від пожеж здійснюється відповідно до вимог Лісового кодексу України та покладається на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження.

1.3 Пожежна безпека у зони відчуження повинна забезпечуватися шляхом проведення планових профілактичних заходів, оперативного виявлення і ліквідації пожеж.

1.4 Керівник постійного лісокористувача ДАЗВ повинен визначити обов'язки підлеглих посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки у лісовому фонді, призначити відповідальних за окремі ділянки цієї роботи. До початку пожежонебезпечного періоду кожного року він зобов'язаний організувати:

- складання та затвердження річного плану протипожежних заходів;
- складання мобілізаційно-оперативного плану ліквідації лісових пожеж (далі - Мобілізаційний план), який погоджується із територіальними підрозділами ДСНС України, підприємствами, установами і організаціями зони відчуження, що включені у цей план та затверджується ДАЗВ.

1.5 Організація заходів щодо запобігання виникненню, поширенню та гасіння лісових пожеж і пожеж в інших природних екосистемах в межах зони відчуження, а також відповідальність за їх ліквідацію покладається на постійного лісокористувача, який відноситься до сфери управління ДАЗВ, крім випадків, встановлених законодавством України.

Безпосереднє здійснення заходів щодо охорони лісового фонду зони відчуження покладається на постійного лісокористувача ДАЗВ, який зобов'язаний організовувати виконання протипожежних заходів у межах ввіреного лісового фонду

1.6 Організація гасіння пожеж здійснюється із врахуванням Мобілізаційного плану, який є обов'язковим для виконання силами цивільного захисту, що залучаються до ліквідації пожеж. Мобілізаційний план переглядається не рідше одного разу на рік.

1.7 Працівники постійного лісокористувача ДАЗВ перед виконанням службових обов'язків і періодично (один раз на три роки) зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань радіаційної і пожежної безпеки, з отриманням відповідних посвідчень та інструктаж щодо дій при виявленні і ліквідації лісових пожеж, переходу їх в стан із непередбачуваними наслідками.

1.8 Працівники, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, зобов'язані попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки.

1.9 Допуск до роботи працівників, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з пожежної безпеки, забороняється.

1.10 Підрозділи постійного лісокористувача ДАЗВ спільно з територіальними підрозділами ДСНС України, але не рідше одного разу на рік, проводять спільні тактичні навчання із гасіння лісових пожеж.

2. Організація гасіння лісових пожеж

2.1 Управління гасінням лісових пожеж будується на засадах єдиного керівництва та жорсткої дисципліни.

2.2 Загальне керівництво гасінням лісових пожеж та відповідальність за їх ліквідацію покладається на керівника постійного лісокористувача ДАЗВ, або особу, яка виконує його обов'язки.

2.3 Керівником гасінням лісової пожежі (далі – Керівник гасіння) є старша посадова особа постійного лісокористувача ДАЗВ (майстер лісу, начальник лісової пожежної станції (далі – ЛПС), тощо), яка першою прибула на гасіння пожежі. При прибутті на пожежу територіальних підрозділів ДСНС України в якості додаткових сил, старша посадова особа від підрозділу ДСНС України стає заступником Керівника гасіння. Вказівки Керівника гасіння обов'язкові для виконання всіма силами, що прибули на ліквідацію пожежі. Керівник гасіння не має права покладати виконання власних обов'язків на інших осіб, за виключенням випадків відсторонення його від виконання обов'язків та прийняття керівництва гасінням пожежею на себе або призначення іншої посадової особи.

2.4 Організація гасіння пожежі у лісовому фонді зони відчуження передбачає:

розвідку в тому числі радіаційну місця пожежі та оцінку оперативно-тактичних обставин;

використання під час ліквідації пожежі засобів індивідуального захисту (далі - ЗІЗ) органів дихання та шкіри;

оперативне розгортання сил та засобів на місці пожежі;

створення структури керування на місці пожежі, визначення ділянок гасіння підлеглим персоналом;

поставку завдань перед підлеглим персоналом, забезпечення їх необхідної кількістю ЗІЗ та засобів для виконання поставлених завдань;

забезпечення зв'язком між підрозділами, які залучені на ліквідацію пожежі і штабом з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у зоні відчуження (далі - Штаб) (у разі його створення) та здійснення постійного контролю за станом гасіння пожежі;

створення резерву сил та засобів.

2.5 Старша посадова особа, яка прибула на місце пожежі повинна:

оцінити обстановку і визначити правильність організації гасіння пожежі;

визначити необхідність виклику додаткових сил і засобів;

при необхідності прийняти на себе керівництво гасінням пожежі.

Старша посадова особа, що прибула на пожежу, несе відповідальність за наслідки гасіння пожежі незалежно від того, чи прийняла вона керівництво на себе, чи ні.

2.6 Старша посадова особа повинна оголосити своє рішення про прийняття керівництва гасінням лісової пожежі на себе, сповістивши про це вищу посадову особу постійного лісокористувача ДАЗВ та керівників окремих підрозділів, що приймають участь у гасінні лісової пожежі.

2.7 При виникненні декількох пожеж, або у разі неможливості ліквідації пожежі силами одного підрозділу, присутня на пожежі старша посадова особа, терміново повідомляє керівника постійного лісокористувача ДАЗВ через диспетчерську службу щодо необхідності направлення на гасіння пожежі додаткових сил і засобів. Також, за необхідності, терміново залучає на гасіння пожежі резервні сили, засоби та техніку.

2.8 У тих випадках, коли наявних сил і засобів постійного лісокористувача ДАЗВ для гасіння пожежі недостатньо, керівник постійного лісокористувача ДАЗВ, через диспетчерську службу звертається до територіальних підрозділів ДСНС України щодо залучення додаткових сил та засобів. Крім того, за потреби, через оперативно-чергову службу ДАЗВ Керівник пожежі звертається до Штабу щодо залучення додаткових сил та засобів підприємств, установ і організацій зони відчуження у тому числі пожежної авіації.

3. Приймання повідомлень, виїзд та розгортання на місці лісової пожежі

3.1 Приймання та опрацювання повідомлення про пожежу проводиться диспетчером постійного лісокористувач ДАЗВ (надалі – Диспетчер) та включає в себе:

приймання та уточнення інформації про пожежу, її реєстрацію і оцінку;

повідомлення про виникнення пожежі чергового територіальних підрозділів ДСНС України, керівника та головного лісничого постійного лісокористувача ДАЗВ, чергового оперативно-диспетчерської служби ДАЗВ та постійне їх інформування про хід та зміни у ліквідації пожежі;

виконання рішення про направлення на місце пожежі сил та засобів.

3.2 Керівник пожежі постійного лісокористувача ДАЗВ, який направляється на місце пожежі, повинний повідомити диспетчеру час виїзду та прибуття на місце, а також повідомляє попередню площу пожежі, кількість залучених сил і засобів та у подальшому інформує диспетчера про прибуття додаткових сил та засобів, а також хід ліквідації пожежі.

3.3 Прямуювання до місця пожежі додаткових сил та засобів припиняється виключно за розпорядженням Керівника пожежі через диспетчера.

3.4 Оперативне розгортання сил та засобів включає в себе дії працівників/підрозділів з приведення техніки, яка прибула до місця пожежі в стан готовності до основного завдання із гасіння пожежі.

4. Розвідка пожежі

4.1 Розвідка місця лісової пожежі (далі – Розвідка) є початковою дією та здійснюється з метою збирання інформації про пожежу для оцінки обстановки та прийняття рішень щодо організації гасіння.

4.2 Розвідка пожежі проводиться безперервно з моменту отримання інформації про неї до моменту ліквідації.

Під час розвідки пожежі необхідно визначити:

радіаційний стан території де виникла пожежа, вид і розміри пожежі, рельєф місцевості, швидкість і напрямок розповсюдження лінії вогню, очікуваний розвиток пожежі у період гасіння, вірогідність її розповсюдження у різні напрямки (на об'єкти, за межі периметру зони відчуження, до Державного кордону України, на склади лісопродукції, хвойний молодняк, торф'яні поля та перелоги тощо);

можливі перешкоди, що призупинять поширення вогню (дороги, просіки, річки, канали, струмки, галявини, сирі лощини тощо);

шляхи під'їзду до межі лісового масиву, шляхи відходу пожежних підрозділів у випадку виникнення небезпеки посилення вогню, визначення меж та флангів пожежі, визначення основного напрямку пожежі;

наявність і можливість використання природних водних джерел;

ділянки для запуску зустрічного контрольованого вогню та умов прокладання загороджувальних (мінералізованих або хімічних) смуг.

4.3 При охопленні вогнем значної площі лісу на території зони відчуження розвідка та спостереження проводиться за допомогою спеціального автотранспорту, авіації, безпілотних літальних апаратів, і спеціального автотранспорту (у разі їх наявності), із використанням картографічних матеріалів.

4.4 Під час організації розвідки Керівник пожежі повинен користуватися поквартальними мапами щільності забруднення лісових масивів для

прогнозування і визначення часу роботи, а також своєчасній заміні ЗІЗ для захисту персоналу від радіаційного опромінення.

4.5 Працівники, які проводять розвідку, зобов'язані:

дотримуватись правил охорони праці та радіаційної безпеки;

використовувати найбільш короткі і безпечні шляхи прямування;

мати із собою та застосовувати необхідні ЗІЗ органів дихання і шкіри, засоби зв'язку для інформування Керівника пожежі та засоби гасіння пожеж;

5. Гасіння лісових пожеж на території зони відчуження

5.1 Основним завданням постійного лісокористувача ДАЗВ в сфері пожежної безпеки є ліквідація пожеж в максимально стислі терміни, у тих розмірах, яких пожежа набула на момент прибуття сил та засобів. При виконанні поставлених завдань, пріоритетним є збереження життя та здоров'я персоналу, який залучений на гасіння пожежі, та запобігання поширенню радіоактивного забруднення на суміжні території.

5.2 При виконанні основного завдання із гасіння пожеж визначальним критерієм, що обумовлює порядок таких робіт є індивідуальна доза опромінення персоналу, що може бути отримана за час гасіння. Організація робіт із гасіння пожеж здійснюється за умови неперевищення контрольного рівня опромінення персоналу, що встановлена для зони відчуження.

5.3 Радіаційна розвідка проводиться працівниками спеціалізованого підприємства, на яке покладено функції забезпечення радіаційного-екологічного моніторингу та радіаційно-дозиметричного контролю на території зони відчуження;

5.4 Керівник гасіння лісової пожежі зобов'язаний:

організувати проведення додаткового інструктажу залученого на ліквідацію пожежі персоналу з питань охорони праці, радіаційної та пожежної безпеки під час ліквідації пожежі;

перевірити забезпечення персоналу, який залучається до гасіння пожежі, основними та допоміжними засобами індивідуального захисту, а також контролювати їх застосування;

організувати розвідку та оцінку основних параметрів радіоактивного забруднення місцевості, де виникла пожежа; позначити межі найбільш небезпечних місць знаками «радіаційна небезпека» та здійснювати подальший дозиметричний контроль до ліквідації пожежі;

постійно контролювати дотримання персоналом вимог радіаційної безпеки;

призначити командирів груп (ланок) із гасіння пожеж;

організувати розгортання мобільних пунктів санітарної обробки особового складу, дезактивації транспорту, обладнання та надання домедичної допомоги потерпілим;

організувати систему радіозв'язку для управління залученими силами та засобами, та визначити порядок надання інформації;

визначити безпечні місця для тимчасової дислокації особового складу/підрозділів, які прибули на гасіння пожежі, включаючи резерв сил та засобів, запас одягу з хімзахисту, приладів дозиметричного контролю;

визначати час роботи персоналу на ділянках із підвищеними рівнями іонізуючого опромінювання;

створити резерв особового складу для проведення своєчасної заміни учасників пожежогасіння на територіях, де ефективна доза опромінення може перевищувати 50 мЗв (максимальний ліміт дози, використовується в аварійних ситуаціях).

5.5 У разі перевищення допустимих рівнів іонізуючого випромінювання Керівник пожежі приймає рішення про припинення оперативних дій та виведення із небезпечної зони персоналу, який приймає участь у ліквідації пожежі. Допускається опромінення осіб, залучених до гасіння пожежі, вище контрольного рівня лише за їх письмовою згодою;

5.6 Персонал, що задіяний у гасінні пожежі зобов'язаний:

до початку гасіння пожежі пройти інструктаж із охорони праці, радіаційної безпеки при ліквідації пожежі;

до прибуття на пожежу бути забезпеченим придатними до застосування основними та допоміжними засобами індивідуального захисту, індивідуальними дозиметрами, засобами гасіння, ручним пожежним інструментом, приладами гасіння, із зарядженими акумуляторами, засобами зв'язку;

під час розвідки, гасіння та локалізації пожежі користуватись основними та допоміжними засобами індивідуального захисту, підтримувати зв'язок;

працювати чітко, швидко та злагоджено, перешкоджаючи розвитку пожежі та забезпечуючи її локалізацію і ліквідацію, запобігаючи отриманню додаткових доз опромінення особового складу;

стежити за змінами умов пожежі, а при виникненні небезпеки негайно повідомляти всіх учасників пожежогасіння;

вжити заходів щодо обмеження поширення небезпечних факторів пожежі визначеними засобами, за можливості мінімізувати термін перебування на ділянках пожежі, де перевищено допустимий рівень забруднення території радіонуклідами;

надавати взаємну допомогу, а за необхідності – домедичну допомогу.

5.7 Під час гасіння пожежі на території зони відчуження забороняється: палити; вживати воду, їжу; торкатись забрудненими руками роту очей, носу, відкритих ран.

6. Проведення дозиметричного контролю та забезпечення радіаційної безпеки персоналу

6.1 Під час гасіння пожежі здійснюється дозиметричний контроль, виконання якого проводиться особами, відповідальними за проведення дозиметричного контролю. За результатами дозиметричного контролю лімітується час роботи персоналу на певних ділянках та перелік необхідних засобів індивідуального захисту.

6.2 Виконання дозиметричного контролю здійснюється відповідно до положень:

Основних санітарних правил забезпечення радіаційної безпеки України (ОСПУ-2005), затверджених наказом МОЗ України від 02.02.2005 за № 54;

Правил радіаційної безпеки при проведенні робіт у зоні відчуження і зоні безумовного (обов'язкового) відселення, затверджених спільним наказом МОЗ та МНС України від 04.04.2008 № 179/2760;

6.3 Особи, відповідальні за проведення дозиметричного контролю після прибуття на місце пожежі визначають рівень радіаційного забруднення, допустимий час роботи учасників ліквідації на гасінні пожежі, перелік необхідних для використання засобів захисту.

6.4 Дозиметричний контроль під час гасіння лісової пожежі поділяється на оперативний та індивідуальний:

оперативний контроль визначає оцінку параметрів радіаційної ситуації, прогноз можливих доз опромінення, визначення, допустимого часу гасіння;

індивідуальний контроль визначає індивідуальну дозу опромінення особового складу за допомогою індивідуальних дозиметрів, якими забезпечується особовий склад перед виїздом на гасіння пожежі.

6.5 Персонал, що залучається до гасіння пожеж, повинен мати при собі індивідуальні дозиметри протягом всього часу виконання робіт із пожежогасіння. Категорично забороняється передавати індивідуальні дозиметри стороннім особам. Облік індивідуальних доз особового складу покладається на особу, відповідальну за проведення дозиметричного контролю.

6.6 Дозиметричний контроль радіоактивного забруднення техніки, майна, одягу, взяття, засобів індивідуального захисту тощо проводиться при виході учасників ліквідації із ділянок пожежі.

6.7 Після ліквідації пожежі, засоби індивідуального захисту, що перебували у використанні, підлягають дозиметричному контролю, та за необхідності – дезактивації.

6.8 Особи, відповідальні за проведення дозиметричного контролю, після ліквідації пожежі зобов'язані підготувати Керівнику пожежі звіт щодо отриманих учасниками ліквідації пожежі доз опромінення.

6.9 Після ліквідації пожежі проводиться дезактивація засобів пожежогасіння, транспортних засобів, які залучались до гасіння пожеж, на спеціальних майданчиках.

7. Особливості гасіння лісових пожеж у I режимно-радіаційній зоні (10-км зона)

7.1 Для проведення розвідки пожежі у I режимно-радіаційній зоні (10-км зона) (далі – зона I) застосовуються виключно безпілотні літальні апарати авіація (літаки, гелікоптери) або спеціалізований автотранспорт.

7.2 Організація гасіння пожеж у зоні I проводиться за спеціальним планом, що враховує особливі заходи радіаційного захисту учасників ліквідації пожежі.

7.3 У зоні I з високими дозовими навантаженнями під час гасіння пожеж використовуються дистанційні засоби боротьби із вогнем.

7.4 При гасінні великих лісових пожеж застосується авіація. Рішення про доцільність використання літаків та гелікоптерів із водозливними пристроями приймає оперативний Штаб, за погодженням із ДСНС.

7.5 Зупинення та гасіння пожеж без виконання робіт на межі вогню, здійснюється шляхом прокладання загороджувальних смуг (мінералізованих або хімічних), із використанням наземних механізмів, літаків та гелікоптерів.

7.6 При гасінні пожеж в зоні I за умови високих концентрацій у повітрі радіонуклідів, учасниками ліквідації пожежі обов'язково використовуються ізольовані захисні костюми та ЗІЗ, склад комплексу якого визначений СОУ МНС 72.2-00013528-005:2011 «Комплекти індивідуального захисту рятувальників. Класифікація й загальні вимоги».

7.7 Учасники ліквідації пожежі використовують накопичувальні або прямого зчитування індивідуальні дозиметри для визначення отриманої дози опромінення.

7.8 На завершальній фазі локалізації та ліквідації пожежі можуть використовуватись пожежні автомобілі із водяним лафетним стволом. Під час використання автомобілів та важкої техніки забезпечується герметичність їх салонів, бажана фільтрація повітря та підвищений тиск у кабінах. Вживаються заходи до мінімізації надходження до кабіни радіоактивно забрудненого пилу та повітря.

8. Особливості гасіння пожеж у II режимно-радіаційній зоні.

8.1 Гасіння пожеж у II режимно-радіаційній зоні (далі - зона II) виконується із застосуванням додаткових заходів захисту персоналу від іонізуючого та шкідливого впливу продуктів горіння.

8.2 На окремих ділянках II зони із небезпечними рівнями опромінення, організація гасіння пожежі проводиться за спеціальним планом, що враховує заходи радіаційного захисту учасників ліквідації пожежі.

8.3 Під час гасіння пожеж на окремих ділянках II зони використовується комплект ЗІЗ третьої категорії, що визначений СОУ МНС 72.2-00013528-005:2011 «Комплекти індивідуального захисту рятувальників. Класифікація й загальні вимоги».

8.4 Стволи для гасіння пожежі подаються із навітряної сторони та з максимально можливої відстані від місця горіння.

8.5 Під час гасіння пожеж використовуються комплекти ЗІЗ першої категорії органів дихання, очей, шкіри або радіаційно-захисні комплекти.

8.6 Персонал, який задіяний під час гасіння пожеж, використовує індивідуальні дозиметри.

9. Особливості гасіння пожеж у III режимно-радіаційній зоні

9.1. Гасіння пожеж у режимно-радіаційній зоні III (далі – зона III) здійснюється переважно звичайними способами, що використовуються при гасінні лісових пожеж, із застосуванням додаткових заходів щодо захисту персоналу від шкідливого впливу продуктів горіння.

9.2 Прокладання загороджувальних смуг та протипожежних канав та засипання фронту пожежі ґрунтом. При відсутності механізованих засобів або

неможливості їх застосування (у випадках невеликих лісових пожеж, складнощів маневрування, відсутності транспортних шляхів) мінералізовані смуги прокладаються за допомогою ручних знарядь. У залежності від сили та швидкості розповсюдження вогню та виду механізмів, загороджувальні смуги прокладають одинарні, подвійні, а, при необхідності, і – декілька загороджувальних смуг. У разі необхідності, загороджувальні смуги можуть створюватись із водних розчинів хімічних речовин з вогнезахисними властивостями.

9.3 Зустрічний пал (керований зустрічний вогонь) здійснюється з метою гасіння верхових пожеж всіх видів, а також низових лісових пожеж високої і середньої інтенсивності. Запуск палу проводиться із безпечної відстані, від наявних на площі пожежі природних і (або) протипожежних розривів, а при їх відсутності - від спеціально створених протипожежних канав, прокладених різними способами шириною від 0,3 м до 9 м в залежності від інтенсивності і виду пожежі.

9.4 Гасіння водою та вогнегасними речовинами застосовується з метою прямого гасіння фронту лісових пожеж. У якості вогнегасних речовин використовують розчини піноутворювачів загального призначення, які придатні для отримання пін низької, середньої та високої кратності, а також змочувальних розчинів, що призначені для гасіння фронту низової пожежі та ліквідації осередків вогню, що залишаються після локалізації пожежі.

9.5 Вибір способів і технічних засобів гасіння пожежі визначається Керівником гасіння самостійно, та залежить від виду, інтенсивності та швидкості поширення, наявності транспортної та водної мережі в районі гасіння, особливостей прилеглої території, наявності сил і засобів пожежогасіння, запланованих тактичних прийомів і термінів гасіння, метеорологічної обстановки, а також періоду початку гасіння лісової пожежі щодо світлового часу доби

9.6 Під час гасіння лісових пожеж, в залежності від швидкості поширювання вогню, застосовуються такі тактичні дії:

одночасне гасіння всієї лінії фронту вогню чи одночасне гасіння найбільш небезпечних осередків на флангах і в тилу з метою створення розривів і розбивання площі горіння на маленькі ділянки для подальшого ліквідації горіння на них. Ці способи застосовуються під час гасіння великих пожеж, і за наявності достатньої кількості сил і засобів;

ліквідація, у першу чергу, горіння в тилу, та послідовний рух флангами уперед, до передньої лінії фронту пожежі з більшою швидкістю, ніж швидкість поширення вогню;

гасіння з початку краю лісової пожежі (передньої лінії фронту вогню) з подальшим ліквідуванням вогню на флангах і з тилу;

гасіння пожежі, у першу чергу, з флангів з поступовим обмеженням головної частини пожежі;

створення опорної смуги та зустрічного палу.

9.7 При гасінні пожежі на схилі більше ніж 20 градусів працівникам забороняється знаходитись вище фронту пожежі.

9.8 У темний період доби, гасіння пожежі може проводитись виключно за наявності штучного освітлення.

9.9 Під час гасіння пожеж у зоні III використовуються комплекти ЗІЗ першої категорії та засоби індивідуального захисту особового складу (надалі – ЗІЗОД), що прийняті СОУ МНС 72.2-00013528-005:2011 «Комплекти індивідуального захисту рятувальників. Класифікація й загальні вимоги».

9.10 Під час гасіння пожеж працівниками, які залучені до гасіння, використовуються індивідуальні дозиметри, респіратори, маски та захисний одяг.

10. Гасіння великих лісових пожеж. Залучення додаткових сил та засобів.

10.1 У разі загрози переростання пожежі у велику, або для гасіння великої (значної) лісової пожежі створюється відповідний штаб, який координує та забезпечує діяльність сил і засобів, залучених згідно з Мобілізаційним планом. Керівник пожежі, в залежності від обставин пожежі може самостійно створити штаб. До складу штабу входять посадові особи, залучені згідно з Мобілізаційним планом ліквідації пожеж.

10.2 У разі набуття пожежею ознак надзвичайної ситуації (згідно із класифікаційними ознаками надзвичайних ситуацій) організація її гасіння здійснюється відповідно до вимог законодавства що врегульовує порядок ліквідації надзвичайних ситуацій.

10.3 У разі необхідності збільшення сил та засобів для гасіння великих пожеж, Керівник пожежі зобов'язаний через Штаб своєчасно залучити додаткові сили, в тому числі, які розташовані за межами зони відчуження. Диспетчер постійного лісокористувача ДАЗВ зобов'язаний негайно довести вимогу Керівника пожежі до оперативно-чергової служби ДАЗВ, черговому Оперативно-рятувальній служби цивільного захисту.

10.4 Старша посадова особа зведеного загону з підрозділів ДСНС України, який направляється для гасіння пожежі на територію зони відчуження повинна мати список особового складу та перелік техніки. Копія вказаного списку завчасно направляється до оперативно-чергової служби ДАЗВ для оформлення перепусток.

10.5

10.6 Особовий склад зведеного загону з підрозділів ДСНС України, які залучаються до гасіння пожежі на території зони відчуження в якості додаткових сил, зобов'язані:

- бути обізнаними щодо можливих рівнів опромінення та забезпечені у достатній кількості приладами дозиметричного контролю;
- попередньо пройти медичний огляд та навчання основам радіаційної безпеки та протирадіаційного контролю;
- мати при собі ЗІЗ, а також службові посвідчення.

До початку залучення до в'їзду на територію зони відчуження у кожного працівника повинна попередньо відібрана письмова згода на роботу у радіаційно-небезпечних умовах.

10.7 Підрозділи ДСНС України, що залучаються для гасіння пожеж на території зони відчуження в якості додаткових сил, прибувають на територію через контрольно-пропускні пункти, визначені Мобілізаційним планом. Вказані підрозділи підпорядковуються Керівнику гасіння та зобов'язані постійно інформувати один одного про ухвалені рішення; забезпечувати об'єктивність та достовірність інформації, що передається.

10.8 Керівник постійного лісокористувача ДАЗВ у разі гасіння великих пожеж зобов'язаний забезпечити залучені додаткові сили харчуванням та обігрів за умови низьких температур.

10.9 Рішення про доцільність використання авіації на гасінні великої лісової пожежі, яка не набула ознак надзвичайної ситуації, приймає Керівник гасіння за погодженням із керівником ДАЗВ. При гасінні пожеж, що набули ознак надзвичайної ситуації – рішення про застосування авіації приймає штаб із ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

10.10 Застосування авіації організується та реалізується КГЛП у відповідності із тактикою і стратегією гасіння. Авіаційне гасіння лісових пожеж здійснюється при безпосередній взаємодії екіпажу повітряного судна з КГЛП. При знаходженні на краю лісової пожежі наземних сил пожежогасіння, забороняється виконувати авіаційне гасіння (зливи) із літаків та гелікоптерів із водозливними пристроями за відсутності радіозв'язку між екіпажем повітряного судна та штабом із ліквідації надзвичайної ситуації.

10.11 Порядок взаємодії між підрозділами постійного лісокористувача ДАЗВ та підрозділами ДСНС України, які залучені до гасіння лісової пожежі, визначається в порядку встановленому Мобілізаційним планом, а в питаннях, які не визначені цим планом - Керівником гасіння.

10.12 Керівник гасіння при залученні додаткових сил зобов'язаний визначити:

ділянки робіт для кожного підрозділу;

порядок проведення робіт для підрозділів, що виконують завдання на суміжних ділянках;

час та місце зосередження зусиль при спільному виконанні складних завдань;

порядок обміну інформацією про зміну обстановки та хід виконання робіт на суміжних ділянках;

порядок надання термінової взаємодопомоги.

10.13 Периметр великої пожежі з урахуванням рельєфу місцевості, рослинного покриву, наявності природних і штучних рубежів і наявних сил і засобів пожежогасіння за рішенням Керівника гасіння може розмежовуватися на сектори і ділянки лісової пожежі, за якими Керівник гасіння закріплює відповідальних осіб. Вказані особи забезпечують збір інформації про поточну обстановку, забезпечення робіт і керівництво всіма залученими силами і засобами пожежогасіння, організацію їх взаємодії на даному секторі (ділянці) лісової пожежі.

10.14 Підрозділи ДСНС України залишають місце пожежі тільки за його погодженням із Керівником гасіння або штабу із ліквідації надзвичайної

ситуації. Залишення місця пожежі підрозділами ДСНС України без погодження Керівника гасіння можливе лише у виняткових випадках, пов'язаних із загрозою життя і здоров'ю особового складу або за викликом оперативно-диспетчерської служби обласного підрозділу ДСНС України. Про залишення місця пожежі керівники негайно доповідають Керівника гасіння.

11. Локалізація та ліквідація пожеж

11.1 Способи локалізації лісових пожеж залежать від їх виду, сили, розмірів, метеорологічних умов, характеру місцевості, наявності сил і засобів пожежогасіння.

11.2 Після локалізації пожежі працівники, як були залучені до гасіння пожежі, повинні особисто оглянути фронт лісової пожежі або залучити для огляду частин фронту пожежі працівників підрозділів ДСНС України з метою підтвердження надійності локалізації всього фронту пожежі. У місцях, де виявлено необхідність посилити локалізацію, негайно проводяться заходи з прокладання додаткових загороджувальних та мінералізованих смуг.

11.3 Спостереження за локалізованою пожежею, її остаточне гасіння полягає у ліквідації осередків горіння, що залишилися на пройденій пожежею площі після її локалізації. Ліквідацію всіх осередків горіння усією площею згарища здійснюють тоді, коли вона не перевищує 5-10 га. При великих площах згарищ осередки горіння, які залишилися після локалізації, гасять тільки на смузі шириною 50-100 м від зовнішнього краю пожежі. Після повної ліквідації пожежі повинні бути виставлені працівники для охорони її місця на випадок виникнення окремих осередків горіння. Час охорони визначається у залежності від метеорологічних умов.

11.4 Ліквідація пожежі є завершальним стадією, коли встановлюється відсутність умов для відновлення пожежі, після завершення робіт із локалізації. Після ліквідації пожежі проводиться припинення всіх робіт з гасіння і повернення сил і засобів пожежогасіння до місць постійної дислокації або направлення їх на гасіння інших пожеж.

11.5 Після ліквідації пожежі, особовий склад підрозділів ДСНС України проходить радіаційний контроль через спеціальні установки в Державному спеціалізованому підприємстві «Екоцентр» та на КДП. Виїзд за межі зони відчуження транспортних засобів, що були залучені до гасіння лісової пожежі дозволяється у разі неперевищення встановлених рівнів радіоактивного забруднення.

11.6 Після ліквідації пожежі представником дозиметричного контролю проводиться попередній дозиметричний контроль працівників, які були залучені до гасіння пожеж, пожежно-технічного-обладнання і техніки для вирішення питання про направлення їх до найближчого стаціонарного пункту служби дозиметричного контролю і санітарної обробки.

11.7 Отримані персоналом дози опромінення реєструються особою, відповідальною за дозиметричний контроль, та фіксуються у картках індивідуального обліку дози опромінення персоналу категорії А.

11.8 Забороняється виїзд за межі зони відчуження учасників ліквідації пожежі, які одягнені у ЗІЗ, без проходження дозиметричного контролю.

11.9 У разі перевищення контрольних рівнів забруднення, працівники та пожежно-технічні засоби та обладнання направляються до спеціальних пунктів дезактивації, а робочий та захисний одяг – до спеціалізованої пральні. Керівник гасіння забезпечує необхідні заходи щодо зменшення впливу радіоактивних речовин на учасників ліквідації пожежі та забруднення залученої техніки і засобів на гасіння пожежі, а за необхідності - надання працівникам змінного робочого одягу на період дезактивації забрудненого. Одяг, що не підлягає дезактивації, направляються на пункти захоронення.

12. Особливості гасіння пожеж на торфовищах та перелогах

12.1 Під час гасіння пожеж торф'яних полів Керівник гасіння зобов'язаний створити оперативний штаб на пожежі та виконати інші обов'язки, передбачені Статутом дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, що затверджений наказом МНС від 13.03.2012 року №575. Основні сили та засоби створюються з боку торф'яного масиву або лісового масиву чи перелогів.

12.2 У разі гасіння торф'яних (підземних) пожеж у лісі застосовується окопування каналів до мінерального ґрунту чи насиченого водою шару торфу. Також можуть бути застосовані потужні струмені води за допомогою насосних установок і напірних мотопомп. У випадках багатьох осередків на торф'яних лісових пожежах, що виникають на торф'янистих ґрунтах, в результаті низової лісової пожежі, гасіння проводиться шляхом локалізації усієї ділянки, на якій розташовані осередки горіння.

12.3 При застосуванні торф'яних стволів для ліквідації торф'яної пожежі необхідно обробити смугу шириною 0,7-0,8 м, що прилягає до кордону пожежі. Для створення смуги свердловини розташовують у два ряди на відстані 0,3...0,4 м одна від одної.

12.4 Осередок торф'яної пожежі, що недавно виник, може бути ліквідований відокремленнями шарів палаючого торфу від кромки рову, який утворюється внаслідок загоряння. Межі рову необхідно обробити водою або хімікатами із вогнегасників. Фронт пожежі можна загасити водою без видалення палаючого торфу.

12.5 Після ліквідації пожежі, ділянку, що була пройдена вогнем, необхідно періодично оглядати до випадіння інтенсивних опадів.
